Մաքսաժամանակագրեր սէնէ՝ 300 դրամ՝ ամբողջ. ամենավերջին դրամ 6 ի համար՝ 300 դրամ. վէ պէտք է տալուց 150, վէ կամ տարեկան իրեն համար տարեկան տարի իրենց ամենայն օրերաց, ամենայն դրամ 250 վէ ամիս 125 դրամ.

Վէ պէտք է դրամ սարքեսարն 50 փարայա սահմանագրեր

Մասիսի Էջերեար

ՄԻՈՒԹԱՆԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՈԼՈՐԻԳԸՑԵԼ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Խրատարանը պէտք է տարեր իրեն տարեկան տարի՝ տարեկան 3, դրամի տարեկան 2, ամենայն վէ տարի տարեկան իրեն է՝ զրաստ. տարեկան տարը.

Մանրամասն վէ տարբէ գէյոպուսնատ ցարդու եօլատ 467 նիւմէրօլու խանէաէ ԼԷՎԸՆԹ ՀԷՐԸԼՑ թարգմանէսինատ կարատպատ Ց. Փանոսեան իմինէ էօնատրիլէնէք տիր.

ԳԷՇԻՆԱՅԻ ՄԷՆԷ ՀՐԱՎ ՇԷՎՎԱԼ ՀԳ — 1871 ՅՈՒՆՎԱՐ 2 ՃԻՄԱ ԻՐԹԼԻՍ ՍԱՊԱՀ — ԱՂՃԱՐԱՆԿԱ ՅՈՒՆՎԱՐ 14 — ՆԻՄԷՐՕ 1459

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼ 2 ՅՈՒՆՎԱՐ

ԽԱՐԻՃԻՑԻ

ՐՈՒՍԻԱ

Լէվընթ Հէրբլարը Մոսքուա շէհրինտէ պուլունան մուխտիրի դեկտ. 28 թարիխլէ, աթիտէքի մէքթուպու եազրըշ տըր.

«Օսմանլը հիւքիւմէթինին թէտարիքաթը ասկէրիէսինի թաթիլ իթմիշ օլտուղունա տայիր շուեու պուլան թէխթուր, պուրատա ումում սուրէթտէ պիր խօշնուտիէթ հուսուլէ կէթիրմիշ տիր։ Լաքին պու ճիւմլէ, Ռուսիա դապինէթօսու թարաֆընտան, եէնի իթթիհազ իտիլմիշ օլան, գաթի թէտարիրլէր, ասլա թէր՝ տտիւտ կէօսթէրիլմէքիշէն, իլէրու վարտըրըլմագտա տըրլար։

«Հէր պընրքի էհալիսինին տախի իլհագլըղը պուլունտուղու հալտէ, եէնի Իարա–տէնիզ տոնանմասընընն մէսարիֆաթընը էօտէմէք իւզրէ, կէօնիւլլիւ սուրէթտէ ագճէ թօբլանմաեա տէվամ իտիլմէքտէ տիր։

«Օրտունուն պէտէլիեէ ֆիեաթը 200 ատէտ գարպօնա չըգարըլար։

«Մէմալիքին տախիլինտէ, ճէսիմ սուրէթտէ աթը ասաքիրի թօբլանմագա, վէ հիւքիւմէթին, Թուլատա, վէ Բէթրօզավոցքա պուլունան տէմիր ֆապրիգալարընտա, էէ եէնի ուսուլտէն օլարագ պիր չօգ թօր վէ գուրրուգտան տօլար թիւֆէնքլէր եաբըլմագտա օլտուղունա տայիր թէվաթուրլար կէզմէքտէ տիր։

«Բրէնս կօրչագօֆուն, հոկտեմբերտէքի միւզաքէրէյի ումումիյէսի վէ թահրիրի ասաքիր մըգտարընընն եէնիտէն արթըրըլմասը իչին իզհարը չիւքսընիէթ օլմագ իւզրէ։ Նիժնի Նովկորօտ, Գազան, Սամարա, Սարաթով, Պուրսք, Ռիէվ, Օտէսա, Ռիկա, Նիգոլայէֆ վէ Սէվասթօբօլ շէհիրլէրինին պէլէտիյէ մէճլիսլէրի տախի իչինտէ օլտուղու հալտէ, Խարբէրթօրա 26 գատար մուխթէլիֆ պէլէտիյէ մէճլիսլէրի թարաֆընտան, լայիհալար թագտիմ գէլէնմէյ տըր։

«Ինկիլթէրրա իլէ պիր մուհարէպէ պըլըրգտա, Մէնթիմէյայի Ամէրիգա հիւքիւմէթինէն, Ռուսիաեա ֆիրէն ապրաբմ իտէճէյի մէմուլի, սիւրաթլէ, ումումիլիք քէսպ իթմէքտէ, վէ պիւյուք պիր էնթիեէթ հիսս իթտիրմէքտէ տիր տէյի կէօրիւնիւր։

«Հարպիեէ նազըրընընն ըէմի ըաբօրթօսունա նէզարէն, պու սէնէնին (1869) պաշլանկըճընտա, Ռուսիանընն գուվվէյի հարպիեէսի աթիտէքի սուրէթտէ իտի։

«	8	գըրթա ֆըրգաթօն
«	6	« ուֆագ հարպ վաբօրլարը
«	8	« գըրխլը
«	3	« տէնիզ պաթէրեալարը,
«	25	« գօրվէթ,
«	18	« գըրխլը գուլէլի,
«	64	« թօբ տուպալարը,
«	6	« վաբօր ֆըրգաթօնլար,
«	140	« միւխթէլիֆ ճընալարտան տէֆինէլէր,

Ճէման 273 գրթա հարպ սէֆինէլէրի։

«Մէղքիւր տոնանմաեը գուլլանանլար տախի աթիտէքիւրը տիրլէր։

113 նէֆէր այրը այրը գօմանտալարա սահիպ օլան ամիրալ վէ օֆիչէալլար։

«	3,035	նէֆէր, ատի օֆիչէալլար,
«	28,184	« , պահրիեէ ասաքիրի
«	14,194	« , իհթիեաթ պահրիյէ ասաքիրի

«Ճէման 45,526 նէֆէր։

«Մէղքիւր հիսապ գալէմէ ալընմըշ օլտուղո. վագրթտան պէրու, 20 գրթա թօր տուպալարը, վէ 3 եախսօտ 4 գրթա ղըրխլըլար տահա արթըրըլմըշ տըր։

«Ռուսիանընն, ճէնուպի շարդ գրթասընտան վարիտ օլան մէքթուպլար, պիլտիրմէքտէ տիրլէր քի, Սէշաղը Վոլկաեը, Մոսքուա իլէ, վէ իչէրլէրտէ պուլունան վէ պուղտայ մահսուլլարը պօլ օլան նահրեէլէր իլէ պիրլէշթիրմէքտէ օլան Թամպօվ–Սարաթով տէմիր եօլ խաթթը, նիհաեէթ իւլ էմր աչըլմըշ, վէ գեկտեմբեր 4/16 ճիւմա կիւնիւ, իւքթըրէն. Սարաթովա կիթմիշ տիր։

«Պունտան պիր գաչ հաֆթա մուգատտէմ պիլտիրմիշ օլտուղում, վէ Գավգասեանընն չիմալի էնիշինին գօեունա, վէ Ռօսթովտան Վլատիգավգասա գատար օլան տէմիր եօլ խաթթը տախի, հէման պաշլանմագ իւզրէ օլուպ, միւմքին օլտուղու գատար, հէր նէվվի դայրէթլէ իւէրու վարտըրըլմագտա տըր. քէզալիք, Խարգով–Թականրոգ խաթթը իւզէրինտէ, Լազովատան Սէվասթօբօլա գատար եաբըլմագ օլան տէմիր եօլ տախի, պիւյիւք դայրէթլէ իւէրու վարտըրըլմագտա տըր։

«Ռուսիա ասաքիրինին, Գարա–տէնիզ սէվահիլինէ նազլ իտիլմէսի իչին, եէնի պիր ճատտէ եօլու աչմագ օլան Բօլթավա Խարգով տէմիր եօ խաթթընընն տախի, պիր այտան աչրամագընա պէքլէնմէքտէ տիր։

«Քէզալիք, Մոսքուա–Գուրսքու Մոսքուա–Վօրոնէժ իլէ պիրլէշթիրմէյէ թախսիս գըլընմըշ օլան, Ռիազանք–Թուլա տէմիր եօլխաթթը տախի, սիւրաթլէ իւէրու վարտըրըլմագտա, վէ հաթթա, Սքօբինէ գատար օլան խաթթտա, գաթէն աչըլմըշ տըր։

«Պիր մուհարէպէ վուգունտէ, ինհթիեաթ սէրմայէսի օլմագ իւզրէ, հիւքիւմէթին մուխթէլիֆ տայրէլէրինտէ, մէսարիֆճէ պիւյիւք թէնզիլաթ վագը օլաճաղը, պիլտիրիլմէքտէ տիր։

«Մալիեէ նէզարէթի տայրէսինտէ վուգու պուլաճագ թէնզիլաթ, 2,508, 381 գարպօն, ումուրու նաֆիյա վէ թուրուք նէզարէթի տայրէսինտէ, 4,906, 153 գարպօն, վէ տայիր տայրէլէրտէ տախի, 9,348,072 գարպօն, եանի ճէման, 16,762,606 գարպօն թէնզիլաթ օլաճագ տըր։

«Պունուն արգասընտան, չօգ սիւրմէզտէն, տայիր թէնզիլաթլար տախի վուգու պուլաճաղընա սէքլէնմէքտէ տիր. վէ պու սուրէթլէ վարիտաթընն իւզրինէ զամմ օլունաճագ մէպլաղ, 22,373,314 բուպլի, եախսօտ, 3,000, 000 ինկիլիզ լիրասը գատար հիսապ օլունմագտա տըր։

«Գարա–տէնիզ տոնանմասը մէսարիֆինէ եարտըմ օլմագ իւզրէ, պալէատէ զէբբ իյլէտիյիմ կիրպի, էհալի պէյնինտէ ագճէ թօբլանմագտա օլմասը, հիւքիւմէթի թարաֆընտան մէքս իտիլմիշ տիր։

«Ռուսիատա, հէր քէս, պու սէնէնին գըշը մուլայիմ օլաճագ տըր տէյի պէքլէմէքտէ իքէն, մէմուլէրի պօշա կիթմիշ տիր։

«Դրօնշթատտա (Պալթիգ) պուլունան Ռուսիանընն պահրիյէ ասաքիրի, հէր կէս, ժէնմասթէք թալիմ իթմէքտէ, քէզալիք, գուլլանըլմագ իւզրէ եէնի կէթիրիլմիշ օլան թօբլար իլէ, տէնիզտէ նիշանկեահ իտիլէն ղըրխլը սալարը վուրմաղըղը, վէ սայիր պահրիեէ մանօվրալարընը տախի, հէր կիւն թալիմ իթմէքտէ, վէ էբէյիհէ տախի մանավաֆֆագըյեէթ պուլմագտա տըրլար։

«Իյի պիր մահէլլատէն տտրպղմ մալիսմաթա կէօրէ, Մոսքուա վալիսի, պու կիւնէրտէ, Սէն–Բեդրսպուրկա վէրիթա վիրտիյինտէ, այնի ֆուրսաթ ատտ իտէրէք, Իմբէրաթօրա պէր արզուհալ թագտիմ էյլէմիշ տիր։

Մէղքիւր արզուհալ, Մոսքուա շէհրինտէ պուլունան թիւճճարլար վէ քիպարլար թարաֆընտան իմզալանմըշ օլուպ, անընլա, պաղը կէօնա աֆզուլիթաճա իմթիհազլար վերիլմէսի, պիր թագրմ բէսի վէ սըգը պաղլարընն գալտըրըլմասը, վէ մաթպուաթ սէրպէսթիյէթի, խիւլասայի քէլամ, զայէթ վասի պիր մէպտէ իւզրինէ, պիր թանզիմաթ ուսուլինին քիւշատ օլունմասը իչին, պէեանը արզու իտիլմէքտէ իտի։

«Սէօյլենտիկինէ կէօրէ, Իմբէրաթօր, մէմուլտէն պուլունմաեան էօյլէ պիր խոթեատաեա, անճագ շու գըյմէթի գօյմուշ տուր քի, անը իքի բարչա իթմիշ, վէ թէքրարէն, վալինին էլինէ վերմիշ տիր։

«Թէվաթուրէն սէօյլենմէքտէ տիր քի, միւմայիլէյհ վալի, Մոսքուաեա ավտէթ իյլէտիյինտէ, մէղքիւր արզուհալը իմզալաեանլար թարաֆընտան նասպ իտիլմիշ օլան պիր թագրմ մէմուրլար, տէմիր եօլ մէրքէզինտէ, քէնարինի գարշըլաեաճաղլար տըր. մէրգուման վէքիլէր, պիւյիւք իւմիտլէր իլէ գալէմէ ալմըշ օլտուղլարը արզուհալարընը գատէրի նէ օլմուշ օլտուզունու տուլյտուքլարընտա, շիւքսէպիզ, իւզրլրէրինէ, պաղը կէօնա իւրքիւնթիլիք կէլէճէք տիր։

«Գամպիօնուն ֆիեաթը, պիրազ տիւշմիւշ տիւր. վէ իշլէրտէ տախի, ումումի սուրէթտէ, թէքրարէն խաֆիֆ պիր տուրկունլուգ միւշահէտէ իտիլմէքտէ տիր։

«Պու ճիւմլէ, տէմիր եօլ սէհիմլէրինին ֆիեաթլարը, հալեա եիւքսէք թուրթուլմագտա տըր։

Բարիստէն եազըլմըշ օլան պիր մէքթուպտա աթիտէքի ճիւմլէյէր օգունմուշ տուր։

Հավալար բէք սօուգ կիթմէքտէ վէ իւչ կիւնէն պէրու տուր քի եէրլէր պուղ պաղլամագտա տըր. պէօյլէ պիր շիտտէթլի գըշ օրթասընտա, պիզիմ պէտպախթ ասքէրլէր տիշարտա եաթմագտա տըրլար. պու գատար մէշաղդաթլարլա ֆէլաքէթլէրիմիզին սօնու կէլսէ, ճէնապը Հագդա նէ գատար շիւքրանիեէթէ պօրճու օլաճաղըզ։

Սէֆիլ վաթանըմըզ զիեատսիյլէ խարապ իտիլմիշ տիր. լաքին, նիհաեէթ, լարազի դայպ իթմէսինէ, վէ նամուսունա խալել կէլմէտիկինտէ, վագրթ միւրուրու իլէ եէնիտէն սէատէթի հալա մալիքօլունապիլիր։ Եալընըզ էօյլէ՝ պիր տահա կէլմեէճէք-լէր տիր. պունլարըն սայրսը իսկ չօգ տուր։

Բարիա պու արա չօճուգլար հագդընա խայբրլը տէյիլ տիր. բէք չօգ չօճուգ էօլմէքտէ տիր։ Արթըգ թագէ էթ եիւզիւ կէօրտիւյիւմիւզ եօգ տուր. թուզլու էթ իսկ բէք ազ վէրիլմէքտէ տիր. վէլհասլ, հէր շէյ ազալմագտա վէ պահալանմագտա տըր։ Քիմսէ իշթիքա եէլէմէքլիյի ֆիքրինտէն պէլէ կէչիրմէմէքտէ տիր. սօն քէրթէեէ գատար գարշը գօնուլաճագ վէ պէն էօյլէ մէմուլ իտէրիմ քի պու հալտէն նամուսլու վէ շէրէֆլի սուրէթտէ գուրթուլաճաղըզ տըր։ Կէօրմէլիսինէ, նիղամիյէ ասկէրլէրիմիզ՝ իլէ կարա Մօղիլէրիմիզ նէ տէրէճէ շէճատաթլա գավգա իթմէքտէ տիրլէր. պունլարըն իւզէրինէ թէհայիւրտէ գալըրըն էկէր տիւշիւնսէն քի պունլար հէնուզ պունատան իքի այ մուգատտէմ, թալիմ իթմէյի պէլէ պիլմէզլէր իտի։

Սէքէնէլէր թօր սէսինի իշիտիր իշիթմէզ, գաբուլարա, մէսէլա, Մոն–Մարթրըեա, վէ Բէր–Լաշէզ գօշարլար. օրալարտան միւտարէպէ չօգ էյի սէյր օլունուր։ Գարբլարըն էն պէօյիւք մէշղուլիեէթի, սէֆիլլէրէ բուպա վէ եէմէք վիրմէք տիր։

— Բարիստէ, տէլիգանլը կարա Մօպիլ ասկէրին պիրիսի Բրուսիալըլարա գավուշաճագլարընը ճէսարէթլէ պիլտիրմիշ օլան տէօրթ նէֆէր քարըլարընն եօլտան կէշմէլէրինէ միւսատտէ իթմէզ պունուն իւզէրինէ մէրգուման ալրաղ գարըլար, ասկէրին պարութ բալասկա-

սընը ալբպ, գեվալլբեը օնու իլէ էօլ-տիւբիւրլէր, վէ լաշէսինի տախի մէրհա-մէթսիզլիքլէ չաեա ամթարլար։

Մբոն ալէ

Բարիստէ սքշան էլթի եէեիլմէքատէ օլտուղու մալիւմ տիւր, պիր թա-գըմ ատամլար, մէզքիւր կէմրրիճի հայ-վանլարը թուլթմագ իշին չու եօլու գուլ-լանմագտա տբրլար, շէօյլէ քի, լալբմ-լարտա, էօթէ պէբի, իշի կէլէ-էօր թա-պիր օլունան պիր նէվի չուրուպ իլէ տալու աէլիքլէր գազբմագտա տբրլար, սքշանլար մէզքիւր չուրուպու չօգ սէվ-տիքլէրինատէն, չուրուպու եէեէլիմ տէրքէն տէլիքլէրէ տիւշմէքատէ վէ մէզ-քիւր չուրուպ եաքբշքան օլտուղու ի-իշին պիր տանա տէլիքլէրտէն տիշարը չբգամամագտա տբրլար, պու տուրէթ-լէ գօլայճա թուլթուլուպ տաթմագ իշին բազարլարա կէօթիւրիւլմէքատէ տիրլէր։

— Բարիստէն եաղբմբ օլան պիր մէքթուպուն աթիտէքի ճիւմլէլէրինի պրլտիրիրիզ։

Զարչէնգիհ կիւնիւ վագը օլան միւ-տարէպէտէ հաղբը պուլունտում, վէ եա-բալբլարը գայբրմագ իշին ախշամա գա-տար Շամբինեիտէ գալտրմ, օրատա ատհշէթլու պիր մէնզարէ սէյր իթմիշիմ տիր քի էօմրիմիւն սօն սաաթընա գա-տար ունուտամաեաճաղբմ։

Թարաքիմբզտան 5000 նէֆէրէ եա-գըն տատամ եարալանտը, խասթախանէ տրատպալտրը վէ սայիր պիր չօգ վաբօր-լար, անէրի Բարիսէ նագլ իթմէք իշին գիֆայէթ իթմէզ իտի։ Ճէլիգանլը աս-կէրլէրիմիզտէն էքսէրիսի, իլք տէֆա կիւլէ թլբլբշտա գաշբպ գուրթուլուբ-լար, լաքին մուզայիրի օլարագ օֆիշ-եալլարբմբզ, ինանբմաեաճագ սու-բէնտէ իյիալիք կէօսթէրբէբէր իտի։ պունլար չօգ տէֆա նէֆէրլէրինի գավղա-նըն իշինէ սալմբշլար տբր. պունուն իշին քէնտի պէօլիւքլէրի թարաքիբնատան չօգ ատամ թէլէֆ օմագտա տբր։

Միւտաբէպէնին ֆէրտասը կիւնիւ, էվվէլիսի կիւնիւ կէրի չէքիլմէէ մէճ-պուր օլտուղումուզ Մանմէսի թարա-ֆիբնա կիթտիք. օրատա պիր չօգ էօ-լիւ կէօրտիւք, էօլիւլէրին իւզէրինէ պուլութ կէպի գարկալար գանմուշլար իտի։

Գբրէթէյլտէ, սաման իւզէրինտէ եաթմբշ ալթբ եարալբ պուլտուգ. պէտ-պախթ իսթիեար բաբասընը պիրի, պունլարա սու վիրմէքտէ իտի։

Շամբինեի, կիւլլէլէրտէն քեամի-լէն խարապ օլմուշ տուր։

Ժէնէրալ Տիւքրօեու կէօրտիւմ քի ասկէրլէրի իշինտէ էօթէ պէրի կէզինիր իտի։

Միւմայիլէյհ ժէնէրալ, ատագտա, վէ ատի պիր ասկէրին կէյինտիյի գա-բուրթու կէյինմիշ օլտուղու հալտէ, աս-կէրլէրինէ գօմանտանլըգ իտէր իտի։ Ասկէրլէր, միւմայիլէյհ ժէնէրալը սէ-վէրլէր վէ անա բիաեէթ իտէրլէր, չիւն-քի պաեազը պիր նէֆէր կիպի քէնտի ասկէրլէրի իշինտէ էօմիւր կէչիրիր։

— Բարիսին ճէնուպ գբթասընտա պուլունան Ալմանեա ասաքիրի հաղբն-տա աթիտէքի մալիւմաթլալ ախշ օ-լունմուշ տուր տէր Էկալիթէ զազէթա-ը։

Իսինճի օրտու Բրէն Ֆրէտերէյ Շուլը

Իւչիւնճիւ ֆբրգայի օրտու, 15,000 բիատէ ասաքիրի իլէ 81 թօբ։

Տօգուզունճու ֆբրգայի օրտու— 15,000 բիատէ ասաքիրի իլէ 84 թօբ։

Մնունճու ֆբրգայի օրտու — 8,000 բիատէ տասաքիրի իլէ 72 թօբ։

Մէէլանգուրէ պէյէ գէֆուրնը օրտուս

Օն եէտինճի գօլ, 10,000 նէֆէր բիատէ ասաքիրի— երկիրմի իքինճի գօլ, 10,000 նէֆէր բիատէ ասաքիրի — Պա-վիէրանըն իքինճի ֆբրգայի օրտուսու, 15,000 բիատէ ասաքիրի վէ 100 բարէ գատար թօբ։

Իքի օրտու, եէնի, տէօրթ գօլ սիւ-արի ասաքիրի իչին 10,000 պարկիր։

Ճէման 73,000 բիատէ. վէ 10,000 սիւարի ասաքիրի, վէ 350 բարէ թօբ։

—Ալմանեալբլար, Մէցտէ գուլու-նան հարպ էտէվաթընը, հէր կիւն Ալ-մանեաեա թաշբմագտա տբրլար։

—Թիօնվիլ չէհրին թօբա թութուլ-մասընտան հուսուսլէ կէլէն զարար, 10,000,000ֆրանքհիսապ գիտիմէքատէ տիր։

—Պէրլինտէն պիլտիրիլտիկինէ կէօ-բէ, Ռուսիանընն տերքեար օլան միզաք-քէրէյի ումումիսի իւզէրինէ, Բրուսիա Գբբալբնա վէ Դանթ տը Պիզմարքա սիւալէր իյլէմէք իշին, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի թարաքբնտան, Բրուսիա-նընն մէրքէսի օրտուսունա կէօնտէրիմիշ օլան Մ. Օտո Բրսբլ, Ալմանեա Իմբէ-բրաթօրու իւնվանընը, դատպուլ իյլէմիշ օլմասը իշին, միւշարիէյհ գբբալ հազ-բէթլէրինի բէսմէն թէպբիք իյլէմիշ տիր։

—Թայմբզ ղազէթասընընն Բրուսիա-լը մուխպիրի պէեանընճա, Ալմանեա-տա գալմագ իշին նամուսլարը իւզէրինէ սէօզ վիրմիշ օլան Ֆրասբզ օֆիչեալլա-բընտան, պէհէր կիւն դաշանլար պու-լունտուղու իշին, Բրուսիա հիւքիւմէ-թի, պունտան սօնրա գաշանագ օլան հէր պիր Ֆրանսբզ օֆիչեալը եէրինէ, օն նէֆէր օֆիչեալ մահպուս իտէէք տիր։

—Սէօյլենտիյինէ կէօրէ, սապբդ Ֆբ-բանսա Իմբէրաթօրիչասը էօժէնինին, պաշլբճա կէչինմէ մէնպաբ, քէնտի միւճէվհէրլէրի իմիշ։

Միւշարիէյհա հազբէթլէրի, Իմբէ-բաթօր Նաբօլէոնուն էսիր տիւշմէսին-տէն իքի հաֆթա գատտր մուգատտամ, քէնտո միւճէվհէրլէրինի, Ինկիլթէրրա-եա աղբրմաեա միւքթէլտիր օմուշտիւր։

Մէզքիւր միւճէվհէրլէրին դբյմէթի, ճէման 5,000,000 ֆրանք հիսապ օլուն-մագտա տբր։

—Բարիս չէհրինտէ պուլունան էհալինին չիմտիքի մբդտարը 2,300,000 քիշի իմիշ։

—Ինաէբանտանա Պէլժ ղազէթասը-նընն։ Սան Ֆրանչիսկոտա պուլունան մուխպիրի Բասիֆիք տեմիր եօլու իւզէ-բինտէ, ղայէթլէ քիւսթախ սուրէթինտէ վուգու պուլմուշ օլան, իւչ խբբսբզլբգ նագլ իյլէմիշ տիր։

Մէզքիւր խբբսբզլբգլարը իճրա ի-ատէնլէր, սիլահլը հայատտա պէօլիւքլէ-բի օլուպ, քէնտի խբբսբզլբգլարընն թէրթիպի տախի, շունտան իպարէթ իմիշ քի, մաքինա արապասընը, եօլ-ճուլարընն տրապա քաթարընտան այբ-բբլար, վէ մաքինասթէ թէհտիտ կէօս-թէրէրէք, սբգը սուրէթտէ քէնտի մա-վիէա արապասընը իւէրու եիւրիւթմէք իշին, անը մէճպուր գբլտրգտան սօնրա, քէնտիլէրի, կէրիտէ գալան արապա-լարընն եօլճուլարընը սօեարլար իմիշ։

Մէզքիւր խբբսբզլբգլարընն պիր տէ-ֆաթընտա - ալթուն օլարագ, գբբգ պիր պին թալէր չալմբշլար, վէ պաշգա պիր տէֆասընտա տախի, 30,000 թալէր էլէ կէչիրմիշլէր տիր։

—1869 սէնէսինտէ, Ռուսիա լիման-լարընա կիրմիշ օլան կէմիլէրին սաեբ-սը անճագ, 10,349 ընթա, վէ տիշա-բը չբգանլարընն սաեբսը տախի, 10,394 գբթա իմիշ։

ՏԱԼԽԻ ԻՅԻ

Զանաք գալէտէն թարաքբմբզա եա-գբմբշ օլան պիր մէքթուպտա աթիտէ-քի ճիւմլէլէր օգունմուշ տուր։

Պու կիւնլէրտէ պուրատա պիր ոզիմ վուգուաթ զուհուր իյլէրիկինտէն էկէր միւմքին իսէ դակէթայի մբլթէպէրինի-զին պիր քէօշէսինէ տէրճ ալույուրասը-նընզ, շէօյլէ քի։

Քալայի սուլթանիյէ էրմէնիեան մի-լէթի ահալլիսինտէն բապուշճու Օհան-նեսնամ քիմէնտէ ին զէվճէսի, 27 քե-նանտի էվվէլ եէվմի բազար կիճէսի սատթ եէտի սէքիզ բատատէլէրինտէ, համիտէն պիր օղլան վէ իքի գբզ վագ իյլեեէրէք, էլ եէվմ կէրէք չօճուքլար վէ կէրէք վա-լիտէլերի սբհհէթտէ իսէլբտէ, կէչին-մէլէրինտէն գայէթ ածիզ օլտուգլարընտան, իլէրտէ վուգուա կէլէճէք սէֆա-լէթ վէ զարուրիյէթ շէմս կիպի աշի-քեար կէօրիւլիւպ վէ կէօրիւլճէղինէ ասլա շիւբհէ օլունմազ, վէ պունուն իսէ չարէսի պուրաճա միլլէթի էրմէնի-յանընը բէք տիւշկին պիր հալտէ պու-լունտուղու իշին, չարէսի դայրի միւմ-քին օլտուղունտան, կէրէք բա ըիքխտ-նէնին վէ կէրէք օրաճա միլլէթ բիրվեր էֆէնտիլէրիմիզին նազարը տիգդաթընը տավէթ իթմէնիզ բէճա օլունուր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

(Ոչ սաա հավատիարը)

Վէրսայլ, 13 յունվար

Բբրէնա Ֆրէաերիք Շարլը վէ Մէքլան-պուրկ պէօյիք տուգասը գօմանտասը թան-թընտա պուլունան Ալմանեանընն իքինճի օր-տուսու. Ման եագբնլարընտա Ֆրանսբզլա-բընն զարպի օրտուսունա թէքմիլ տուրէթտէ դալիպ կէլմիշ տիր. չէհիր զապթ օլունուպ, պիր չօգ տա միւհիւմաթ ալբնաբ. տիշ-մէն գօվալանմագտա տբր։

Գբբալ թարաքբնտան գբբալիչեաա իր-սալ գբլբնան թէլէկրաֆ տբր։

Վէրսայլ, 12 յունվար

Բլսմի-Մաէր հալին 10 վէ 11 ինտէ Մաէ-տա մուգաֆէֆէր միւտարէպէլէրէ կիրիշտիք։ Պիր չօգ էսիր իլէ միթրայյէօզ վէ թօբ ալ-տբզ։

Տիւշմէնին 3 իւնճիւ, 9 տունճու վէ 13 ին-ճի ֆբրգայի օրտուլարը թէլէֆ օլտու. թաֆսիլլի մալիւմաթ եօգ։ Վէրսէր, մահը հալին 9 ունտա Վիլիրսէքսել եագբնլարընտա միւտարէպէեէ կիրիշիպ, իգի սանճագ, իքի թօբ վէ 300 էսիր ալտբ։

Հէր նէ գատար չօգ թօփ ատբլմագտա իսէ տէ, պաշլբճա տիւն վէ պու կիւն, Բարիսին թօփա թութուլմագլբզը աղբբ ա-ղբբ իլէրի վարմագտա տբր. չէհրին իչ գա-լէտասը թարաքբնտա կիթտիքէէ չէտիա եանը-կրնլար զուհուր իթմէքտէ տիր։ Պու կիւն սօոգ իքի տէրէճէ օլուպ, կիւնէշին բար-լագ զիեալարը կէօրիւնմէքտէ տիր։ լաքին պունուն իլէ պիր հուսուսա գատար ուզաղբ կէօրէպիլմէքտէյիզ։

ԹԻՐՔԻԱ

Լօնտրա, 13 յունվար

Թայմբզ ղազէթասընընն, Խթանպուլտան ալմբշ օլտուգու պիր թէլէկրաֆը, Թիւր-քիա, մուալլսգտա օլան մէսէլէյի տօղրու-տան տօղրու Բուսիա իլէ հալ իյլեեէճէք տիր տէյի շաեու պուլան թէվթուրու եալանա չբգտմբշ տբր։

Տէյլի Նիոա ղազէթասընընն Վիէննատան ալտբզը պիր Թելէկրաֆընն պէեանընա նէ-զարէն, Ավսթրա հիւքիւմէթի, գօնֆէրանս-տա սուլհ թէլիֆի իտճէք վէ պունա իսէ Բրուսիա գաբբ կէլմէեէճէք իմիշ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՍԷՊԷՊԻԶ ՊԻՐ ՇԵՏ ՕԼՄԱՋ

Մանչեսթէր 1848 յունվարի դեբբսի

Պու իթիգատ տախի սէպէպօվիզ տէ-յիլ տիր, օնլալ պիր գարտէյ պինաէն մէզքիւր իթիգատտա պուլունմագտա տբրլար, շէօյլէ չի, չինքի միլլէթ տի-մէք, պիր չօգ այբբ այբբ ատամլարտան միւրէթթէպ պիր ճէմիյյէթ տիմէք տիր, վէ չինքի մէգքիւր այբբ այբբ ատամլար իլէրու կիթմէքտէ տիրլէր, տիմէք տիր քի միլլէթիմիզ տախի իլէրու կիթմէքտէ տիր տիմէքտէ տիրլէր։

Մէգքիւր հիսապ ճանլրշ աէյիլ տիր, լաքին Հագրպաէթ հալ էօյլէ աէյիլ տիր, եանի միլլէթիմիզին այբբ այբբ ատամլարբ ատխի, միլլէթլիք սբֆաթընա լազբմ կէլէն սուրէթտէ իլէրու կիթմէքտէ աէ-յիլ տիր։ Իյգամ իսէլիմ սէօյլէտիկիմբզին, կէրչէ միլլէթիմիզտէ պիր թագբմ ատամ-լար, մատատի սուրէթտէ, եանի ուլում-ու ֆիւնուն, վէ սէրվէթ ու զարաֆէթ-տէ իլէրու կիթմէքտէ տիրլէր, հալ պու-քի, մանէվի սուրէթտէ, եանի ախլէաք-գը համիտ վէ ֆազիլէթ ճիհէթիյլէ, իլէրու կիթմէքտէ օլմատբգտան պաշգա, հէման էսէֆ իտէրէք տէ լէպիլբիզ քի, կէրի կէրի տախի կիթմէքտէ տիր։

Պիզ չօգ տէֆա տիգգաթ իթմբշիզ տիր քի, չօգլար, վէ հէման հէր քիս, միլլէթիմիզտէ պիրիսինին պիրազ գէնկին-լեք բէյտա իթտիկինի, պիրազ ուլում-ֆիւնուն վէ լիսան թահսիլ իյլէտիկինի, վէ մէսնէա վէ բիւթպէյէ նազիլ օլտու-զունու կէօրտիքէրինտէ լիֆթիլմար ի-տիպ սէվենմէքտէ տիրլէր, վէ պուտա սէպէպսիզ տէյիլ տիր։ Լաքին քէնտի մէգ-քիւր սեպէպին Ֆարգընտա օմատարագ սէվենմէքտէ տիրլէր։

Պիր միլլէթտէ զենկինլեր վէ ալիմլեր պուլունմասը, վէ չօգալմասը, վագա չաեանը իֆթիխար վէ մէսերրէթ տիր, լաքին էկէր մերգուման զենկինլեր վէ ա-լիմլեր քէնտի զենկինլիքլէրի վէ իլիմլէրին-ճէ լազբմ կէլէն պօրճլարընը թանբլար-լէ իճրա իտերլէր իսէ, եօգսա, հիչ պա-գբպատա սէվենիպ վէ իֆթիխար իթմէ-տիրիլմիզ սաիր միլլէթ զենկինլերի վէ ա-լիմլերի իլէ, օնլարընը պէ յինատ, պիզճէ հիչ պիր Ֆարգ պուլունմուշ օլմազ։

Գէնիի ատամ եալընբզ քէնտիսինի տիւ-շունիւպ վէ եալընբզ քէնտիսի ի՝ ին եա-շամբզը հալտէ, թէքմիլ խօտպինլիք իճ-բա իթմիշ օլուր։ վէ խօտպինլիք իսէ պիր Ֆազիլէթ օլմաեբպ, իլա պիր կիւնահ վէ պիր գունահտա տբր։ վէ միլլէթլիք տինլիլէն չէյ պաշգա տիրլիւ իճրա ի-տիմէյիպ, վէ եախօտ եաբբլատմաեբպ յանճագ Ֆազիլէթ իլէ եաբբլապիլիր։

Միլլէթլիք քէնտի բէնտինէ պիր չէ, օլմաեբպ, իլա Ֆամիլեա տույգուսունան պիրիյիք։ վէ թէքմիլ ճէմիյյէթի պէշէրիյէ տույգուսունան քիչինք պիր տույգունուն իճրասը տիմէք տիր։

Էվվէլ պիզ, միլլէթճէ խուսուսլար-տա բէք կէրիտէ պուլունմագտաեբզ, չիւնքի Ֆազիլէթ եօլունտա պուլուն-մագտա տէյիլբզ։

Էկէր միլլէթլիքանէն մագսատ, եալբ-նբզ այբբ պիր լիսան աէօյլէմէք, այբբ պիր քիլիսէյէ թապի օլմագ, այբբ պիր մա-հալլատ իգամէթ իյլէմէք, վէ այբբ ա-տէթլէր իճրա իթմէք, վէ իսմի Սարգիս, Տիգրան, Ահմէտ, Մէհէմմէտ, Եօրկի, Ճօրճի վէ Ազրամաչօ չաղբմագտան ի-պարէթ իսէ, պիզճէ քիչինք վէ բէք գու վէվէթսիզ պիր չէյ տիր։

Միլլէթլիք, թէքմիլ ճէմիյյէթի պէ-շէրիյինին քիչիրիլ տիր տէյիք, միլ-լէթլիք սբֆաթընա լաեբգ ալմաեան, ճէ-միյյէթի պէշէրիյէ տախի լաեբգ օլա-մազ։ չիւնքի, էկէր պէնիի ատամ իրէն պիր բահաթլբգ վէ պիր սեատէթի հալ վար իսէ, օ տախի, թէքմիլ ինսան ճինա-սինին բահաթ վէ սեատէթի հալ իտարէ պուլունմասբյա օլապիլիր, եօգսա, շու եա պու միլլէթ զենկին, ալիմ վէ բահաթ օլուրբտա, շու եա պու միլլէթ Ֆազբլ, ճահիլ վէ սեֆիլ օլուր իսէ։ հէր հալտէ էվվէլ քիլէրէ մուզիրը օլուր, վէ ուսում-մինան ճինսիտէ զենկին, ալիմ վէ բահաթ օլապիլմէք իչին, հէր միլլէթին պու գա-իտէ ի գապուլ իթմէսի, եանի հէր ա-տամրն, այբբ այբբ, պիւթիւն ինսանլա-բընն իյիլիյինի արզու իտիպ, վէ օլ պապ-տէ քէնտի սէհմինէ տիւշէն պօրճու է-մէք։ պիր չօգ այբբ այբբ ատամլարտան միւրէթթէպ պիր ճէմիյյէթ տիմէք տիր, վէ չինքի մէգքիւր այբբ այբբ ատամլար իլէրու կիթմէքտէ տիրլէր։ տիմէք տիր քի միլլէթիմիզ տախի իլէրու կիթմէքտէ տիրլէր։

Մէգքիւր հիսապ ճանլրշ աէյիլ տիր, լաքին Հագրպաէթ հալ էօյլէ աէյիլ տիր, եանի միլլէթիմիզին այբբ այբբ ատամլարբ ատխի, միլլէթլիք սբֆաթընա լազբմ կէլէն սուրէթտէ իլէրու կիթմէքտէ աէյիլ տիր։ Իյգամ իսէլիմ սէօյլէտիկիմբզին, կէրչէ միլլէթիմիզտէ պիր թագբմ ատամ-լար, մատատի սուրէթտէ, եանի ուլում-ու ֆիւնուն, վէ սէրվէթ ու զարաֆէթ-տէ իլէրու կիթմէքտէ տիրլէր, հալ պու-քի, մանէվի սուրէթտէ, եանի ախլէաք-գը համիտ վէ ֆազիլէթ ճիհէթիյլէ, իլէրու կիթմէքտէ օլմատբգտան պաշգա, հէման էսէֆ իտէրէք տէ լէպիլբիզ քի, կէրի կէրի տախի կիթմէքտէ տիր։

Պիզ չօգ տէֆա տիգգաթ իթմբշիզ տիր քի, չօգլար, վէ հէման հէր քիս, միլլէթիմիզտէ պիրիսինին պիրազ գէնկին-լեք բէյտա իթտիկինի, պիրազ ուլում-ֆիւնուն վէ լիսան թահսիլ իյլէտիկինի, վէ մէսնէա վէ բիւթպէյէ նազիլ օլտու-զունու կէօրտիքէրինտէ լիֆթիլմար ի-տիպ սէվենմէքտէ տիրլէր, վէ պուտա սէպէպսիզ տէյիլ տիր։ Լաքին քէնտի մէգ-քիւր սեպէպին Ֆարգընտա օմատարագ սէվենմէքտէ տիրլէր։

Պիր միլլէթտէ զենկինլեր վէ ալիմլեր պուլունմասը, վէ չօգալմասը, վագա չաեանը իֆթիխար վէ մէսերրէթ տիր, լաքին էկէր մերգուման զենկինլեր վէ ա-լիմլեր քէնտի զենկինլիքլէրի վէ իլիմլէրին-ճէ լազբմ կէլէն պօրճլարընը թանբլար-լէ իճրա իտերլէր իսէ, եօգսա, հիչ պա-գբպատա սէվենիպ վէ իֆթիխար իթմէ-տիրիլմիզ սաիր միլլէթ զենկինլերի վէ ա-լիմլերի իլէ, օնլարընը պէ յինատ, պիզճէ հիչ պիր Ֆարգ պուլունմուշ օլմազ։

Գէնիի ատամ եալընբզ քէնտիսինի տիւ-շունիւպ վէ եալընբզ քէնտիսի ի՝ ին եա-շամբզը հալտէ, թէքմիլ խօտպինլիք իճ-բա իթմիշ օլուր։ վէ խօտպինլիք իսէ պիր Ֆազիլէթ օլմաեբպ, իլա պիր կիւնահ վէ պիր գունահտա տբր։ վէ միլլէթլիք տինլիլէն չէյ պաշգա տիրլիւ իճրա ի-տիմէյիպ, վէ եախօտ եաբբլատմաեբպ յանճագ Ֆազիլէթ իլէ եաբբլապիլիր։

Միլլէթլիք քէնտի բէնտինէ պիր չէ, օլմաեբպ, իլա Ֆամիլեա տույգուսունան պիրիյիք։ վէ թէքմիլ ճէմիյյէթի պէշէրիյէ տույգուսունան քիչինք պիր տույգունուն իճրասը տիմէք տիր։

Էվվէլ պիզ, միլլէթճէ խուսուսլար-տա բէք կէրիտէ պուլունմագտաեբզ, չիւնքի Ֆազիլէթ եօլունտա պուլուն-մագտա տէյիլբզ։

Էկէր միլլէթլիքանէն մագսատ, եալբ-նբզ այբբ պիր լիսան աէօյլէմէք, այբբ պիր քիլիսէյէ թապի օլմագ, այբբ պիր մա-հալլատ իգամէթ իյլէմէք, վէ այբբ ա-տէթլէր իճրա իթմէք, վէ իսմի Սարգիս, Տիգրան, Ահմէտ, Մէհէմմէտ, Եօրկի, Ճօրճի վէ Ազրամաչօ չաղբմագտան ի-պարէթ իսէ, պիզճէ քիչինք վէ բէք գու վէվէթսիզ պիր չէյ տիր։

Միլլէթլիք, թէքմիլ ճէմիյյէթի պէ-շէրիյինին քիչիրիլ տիր տէյիք, միլ-լէթլիք սբֆաթընա լաեբգ ալմաեան, ճէ-միյյէթի պէշէրիյէ տախի լաեբգ օլա-մազ։ չիւնքի, էկէր պէնիի ատամ իրէն պիր բահաթլբգ վէ պիր սեատէթի հալ վար իսէ, օ տախի, թէքմիլ ինսան ճինա-սինին բահաթ վէ սեատէթի հալ իտարէ պուլունմասբյա օլապիլիր, եօգսա, շու եա պու միլլէթ զենկին, ալիմ վէ բահաթ օլուրբտա, շու եա պու միլլէթ Ֆազբլ, ճահիլ վէ սեֆիլ օլուր իսէ։ հէր հալտէ էվվէլ քիլէրէ մուզիրը օլուր, վէ ուսում-մինան ճինսիտէ զենկին, ալիմ վէ բահաթ օլապիլմէք իչին, հէր միլլէթին պու գա-իտէ ի գապուլ իթմէսի, եանի հէր ա-տամրն, այբբ այբբ, պիւթիւն ինսանլա-բընն իյիլիյինի արզու իտիպ, վէ օլ պապ-տէ քէնտի սէհմինէ տիւշէն պօրճու է-

ատ իլլէմէսի իգթիզա իսէր։ Վէ պու սէօյլէտիկիմիզատէնտէ նէշէ՛ի իսէր քի, ֆիմիլեա վէ միլլէթ պօրձունու թանրմանան վէ իձրա իթմէյէն ատամ վէ եախոտ միլլէթ, ձէմիյյէթի պէշէրիյյինին ալիշմանի սաեբլեր, վէ ուսմանլը պէ բաղէր քէնտիսի տախի գարարտիսէ օլատուգատան պաշգա, եա տօղրուտան ատաղրու, վէ եախոտ տօղաերտան։ Իլէրու կիրմէ, տէ օլան միլլէթլերին հիմանիթէվձ հիմիր վէ մուտավէնէթինի տախի դայդ իսէր, վէ մուհագգար պիր հալտէ գալեր։

Իսթէր պիրտէն պաշլատարադ պինէ չըգալըմ, վէ իսթէր պինատէն պաշլատարադ պիրէ ինէլիմ, եանի այրը այրը ատամլարատան, վէ իսթէր թէքմիլ պիր միլտէն պաշլատալըմ, պիր միլլէթ, ձէմիյյէթի պէշէրիյէյ եարար, վէ քէնտի մէնֆաաթրնը թանրը վէ ուրար միլլէթ օլապիլմէք իչին, ուխլադ կիւզէլլիյինտէ վէ թէմիզլիյինտէ։ Հանի ֆազիլէթտէ իլէրու կիթմէլի տիր։

Թօրլատալըմ պահսրմրը, պիր սէնէտէն պէրու, միլլէթիմիզ, քէնտինէ վէ ինսան ճինսինէ մէնֆաաթը նէ՝ պիւյիւք պիր իձրա կէսթէրմիշ տիր, վէ գանդի միլլէթ նէզտինտէ շէրէֆ ու իմթիհանսաբ քէսպ իլէմիշ տիր, վէ գանդի թարիխ ի՛ւ կիւզել կիւզել իձրալար հազըրլամըշ տըր։

Էկէր միլլէթիմիզին պիր սէնէլէք իձրաաթը պիլմէք իչին, զաղէթալարը մըզտա տէրճ իսիլ՝ն պէնալէր վէ մէքթուպլար իլէ, Բաթրիքխանէ միդատ պիրիքմիշ օլան մահգէրլեր վէ թէշէքքիրնամէլերտէն պաշգա պիր շէյ եօգ իսէ (օլմատըղըտա աշքեաբ տըր), հէման հիչ պիր պէյիւք շէյ իձրա իթմէյիպ, անձագ գուրա, ինձիհապ, իսթիֆա, վէ Հայատան ֆիղանլարը իլէ տարֆը էվգաթ իթմիշիզ տիր։

(Պ-էլը Բաղր էրԲ-է)

Գրուսայ 30 դեկտ. 1870

. . . Խմբագիր,

Ցեղւոյս Ազգային երկսեռ վարժարանաց արդէն տարիներէ՝ ի վեր, ամսօր կեանք մը եւ խնդ վիճակ մը ունենալը անուրանալի է։

Ա ժմ, տեղւոյս, գէր. Բարդուղիմէոս Ս. Առաքելոյն իր յատուկ դպրոցասիրական բնաւորութեամբը. եւ ներկայ թաղական խորհրդոյ Մեծ. էֆէնտիներն ալ. իրենց ազգասիրական ջանիւքը կուզեն եւ կաշխատին, Ազգային երկսեռ վարժարաններուն վերակենդանութեանը։

Արդարեւ գովելի նպատակ, քանի որ, Ս Առաքելոյն ու Մեծ. թաղական էֆէնտիները կզգան Ազգին վէրքերը, եւ կզգացընեն ժողովրդեան՝. վերայ այս ցաւերը անշուշտ արդոյ հառաջիկայ 1872 տարւոյն արշալոյսը ճառագայթ արձակ փայլեր իրենց ճակատին վրայ, եւ ապագան դիրենք օրհնելէ չը դադրէր։

Դպրոցներու բարեկարգութիւնն ու աշակերտաց դաստիարակութիւնը, ապագայ աշխարհին կենդանութիւնն է. եւ ա՛վ որ, ջունի բարեկարգ դպրոց. ջունի՝նա՝ ապագայ եւ արդեն մեռած է, լուսաւոր աշխարհին առջեւ։

Գաւառ արնակ Ս. Առաքելոյնները, պէտք է լաւ համոզուին, եւ եթէ կուզեն, ջանկութեամբ վարել իրենց հօտը, եւ վարուիլ երջանկագէս անոնց հետ. նախ թող Ազգային վարժարանները բարեկարգելու ջանադիր ըլան, էլ՛ է ոչ, քանի որ ազգասիրութիւնը հառարակութեան վրայ ծանրանայ, օրն ու առելութիւնը ներքին եւ արտաքին հարբստահարութիւնն ու՝ բռնաբարութիւնը հոն տեղ կարմառանայ, եւ իրենք ալ միշտ անհանգիստ կեանք մը կը վարեն։ Քանզի գիտութիւնը ամեն բարիքներու, իսկ տգիտութիւնը ամեն չարիքներու մայրն է։

* *

Վերջին խօսքով կը շնորհաւորեմք 1871 նորածին տարին, որ իր արշալոյսը նախ մեր ազգին վրայ պարզէ, որպէս զի լոյս տեսնենք, եւ դէպ՝ի նոր աշխարհ, նորանոր քայլեր ընենք։

* *

Ս. Ծննդեան տօնախմբութենէ քանի մ՝օր վերջը տեղւոյս Գեր. Առաջնորդը Պոլիս պիտի ուղեւորի Պրուսայի աղջկանց վարժարանի մը չինութեան համար Բ. Դրան նիւթական ձեռնտուութիւնը խնդրելու. Երկինք յաջողէր, Գեր. Սրբազանի այս բարի նպատակը, որուն յաջողութիւնը՝ մեր ապագայ կենդանութիւնը պիտի ըլլայ։

ԱՐՏԱՒԱԶԴ

. . . խմբագիր.

Տարւոյս ներկայ նդանակը պատշաճ պարապայ մը սեպելով, Հայ ազգակիցներուս մէկ քանի խորհրդածութիւններ կը համարձակիմ ընծայել, տա նպատակաւ թէ «Հայուն ապառնին ի՞նչ ըլալու է»։

Ընթերցողաց յայտնի է թէ ասեն խելացի եւ իմաստուն սեղանաւոր, վաճառական, արհեստաւոր, եւն, միջոցներ եւ ժամանակներ օրշած են իւրանց գանձին ճիշդ վիճակը գիտնալու, շահը ու կորուստը բաղդատելու նպատակաւ, ուստի՝ հաշիւներն կարգի կանոնի կը դնեն ու վերջը առեւտուրին կը շարունակեն։ Ասանկ ալ պէտք է ամեն անհատ էակ իւր կրօնութեանը համեմատ գիտնայ իւր ճիշդ կեդրոնը ու տեղը մարդկային սեռին մէջ եւ ճանչնայ ու՝ ի գործ դնէ իւր պարտաւորութիւնները, եթէ ոչ՝ ինք զինք մինչեւ անգամ անբան կենդանիէ մը վատ կընէ, ինչու որ անբան կենդանին խելք ու միտք չունի ու չխորհիր, բաց ինչը (մարդը) այս կարողութիւնները ունի բաց չգործածեր։

Մարդուս ամենամեծ ուսուցիչը փորձառութիւնն է։ եւ փորձառութիւն բառը կը նշանակէ ժամանակ դլխին վերայէն անցած գացած բաներէն խրատիլ եւ ճանաչակոր եղածէն ետ կենալով բուն իսկ շահաւորին եռեւէն ըլալ։ մեր վարքը մեր ճշմարիտ շահուցը համեմատ կանոնաւորել։

Թող մէկ անձ մը խորհի նոր տարին չի սկսած իւր անցեալ տարւոյն մէջ խորհած ու գործած բաներուն վրայ եւ անաչառութեամբ մտածէ եւ ինքը կերեն հարցունէ թէ այս խորհուրդներուն ու գործողութիւններուն՞ը իր ճշմարիտ օգտին ծառայեցին իրեն։ իրեն համար այս խնդիրը որոշէ ու անոր համեմատ իր կեանքը ապառնիին համար կանոնաւորէ։

Բայց ցաւալին այն է որ մեր ազգին մեծագոյն մասը կապրի ու կը կենայ եւ չխորհիր թէ ինչու համար կապրի եւ կամ թէ իւր պարտաւորութիւնները ի՞նչ իրրեւ մարդ։ Ա՛յս բանը մեր աչքերը քիչ մը մեր ազգային պաշտօնեաներուն վրայ կը դարձընէ, եւ կը պարտաւորէ զմեզ հարցնել սա խնդիրը իրենց թէ ձեր խղճմտանքը կը վկայէ ձեր ազգին յառաջադիմութեանը համար գործեցի՞ք անցեալ տարուան մէջ, ձեր հանգստութիւնը զոհելով, ձեր ազգին. կամ թէ դուք ձեր մեծութեանը եւ շահուն համար միայն աշխատեցաք։

Հայ ազգը Արեւելեան ազգաց մէջ երեւելի դիրք մը ունի. բայց ազգը իւր ատիճանին եւ պիտոյիցը համեմատ պատրաստութիւնը չունի՝ ազգին մեծագոյն մասը ճշմարիտ յաջողութեան եւ երջանկութեան ինչ բլալը չեն գիտեր եւ ատի գանելնը ձեռք ձգելու փափաք չունի։ Ամեն մարդ իւր մասնաւոր հոգը դըստութեանը եւ օգտին գրաղած ընդ հանուրին շահուցը անտարբեր է անոր համար ազգին պաշտօնատարները որ ասոնց տեղեակ են, եւ ասոնց համեմատ չեն գործեր, եւ կամաց կամաց ըսելով օրերը եւ ժամերը պարապը կանցունեն, յաջորդ սերունդին եւ պատմութեան առջեւ ծանր պատասխանատուութիւն տակ կինան եւ շատ ալ իրաւամբ։ ուրեմն խնդարհարար կը խնդրեմ համայն ազգասէր Հայերէն, որ այս նոր տարւոյս սեմոյէն դեռ ոտքը ներս չկոխած, անցեալ տարուան վրայ տեսութիւն մը ընեն թէ հառարակաց եւ թէ անձնական գործերու նկատմամբ, եւ ջանան որոշում մը ընել գալ տարին երջանիկ տարի մը ընել ազգին, որչափ որ իրենց ջանքովը եւ ուշադրութեամբ կրնան ընեն։ վստահ ըլլալով թէ իրենք լաւ ուսած են ազգի մը երջանկութիւնը եւ յառաջադիմութիւնը ինչ բանի կախում ունի։

Մնամ եւ այլն։ Կ. Ե.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՐԱՏԱՑ

ՀԱՏՈՐ Բ.

ՄԱՍՆ

Ա. Բ. Գ.

Գու տէջա Մասիս թապխանէսինտէ Միհրդատեան Թագէոս էֆէնտի թէելիֆի օլուպ, վէ էրմէնիճէ լեսանտա օլատուղու՝ վէ 232 սահիֆէսէն իպարէթ պուլունատուղու հալտէ, պալէատէքի իսմանտէ, տիգգաթ վէ միթալաեա շաեան պիր՝ քիթապ թապ ունէչը իտիլմիշ տիր։

Մեհրդատեան էֆէնտի չիմտիյէ գատար քէնտի գալէմյէ միլլէթէ խայրիճէ խրատմէթլէր իթտիքտէն պաշգա, չիմտի վիճուճա սագլամ պուլունատուղու հալտէ տախի բահաթ տուրմաերպտա, գարշրսընա եարտըճը ալարագ, վէ քէնտիսի սէօյլէյիպ մնա եապըրարագ, պու ճիհէթլէ տախի խրատմէթինէ տէվամ իյլէմէսի, տօղրուսու մէտհ ու թէշէքքիւրէ չայէսթէ պիր դայրէթ տիր տէնիլէ ճայլզ տիր, վէ էլպէթթէ միլլէթտէ, միւմանիլէյհ զաթը քէնտի թէշվիգաթըյլա, պարի պուլնատն սոնրա միլլէթէ խրատմէթ իտէնլէրէ պիր իմտա վերմէք նիյէթիյլէ թէսէլլի իթմէքիյէ, եանի մէզքիւր քիթապտան պիրեր մէճմուայէ վերէրէք ալմագլըղա միւսարաաթ իտէճէք տիր։

Էկէր միլլէթիմիզտէ հէր չէյլին սահիհլիյի յտերգըսլա թանըլմամըշ իսէ տախի, հէլէ շու անլաշըլմըշ տըր քի միլլէթիմիզէ խրատմէթ իտէնլեր տայիմա զարարտա պուլունմուշտար, վէ էօյտիքլերի վագրթ տախի սէֆիլ օլմուշտար տըր վէ էսէֆ իտէճէք եէրի շուրտասը տըր քի ադգասէրլիք պաղրանտը, անձագ լուղէթինէ իթիպար իտիպ, իճրաեա կէլտիկինտէ, քէօր, թօբալ, տաղրը, քէօթրիւմ, վէ թաշ վէ տէմիր եիւրէքլի օլմադտա տրրլար։

Մէգքիւր քիթապտան պաշընտա պուլունան պիր Ցիշատակրլա՝ Մ՝ Միհրդատեան էֆէնտինին՝ պիրէ կէօնտէրմիշ օլատուղա պիր մէքթուպտան տէրճինի միւնասիպէթտէն ատտ իթմիշիզ տիր։

Ի ՑԻՇԱՏԱԿ

ԹԱԶՄԱՄԵՂ ՀՈԳԻՈՑ ԻՄՈՑ

ՄԻՀՐԴԱՏԵԱՆ ԹԱԴԷՈՍԻ

ԱԶԴ

Ինչպէս որ մօտերս հրատարակուած «Յատկութիւն Արարատայ» մակագրով տեսրին ազգին մէջ իմացուցած եմք Արդոյ հառարակութեան, որ մեր ժամանակս ըրած աշխատութիւնները ընդ գրաբանաւ մնացած են, զօրանք Ս. Եկեղեցիս պաշտպանելու եւ անոր ծառայութիւն մը ընելու նպատակաւ գրած եմ. կը յուսայինք թէ կամ ընկերութեամբ եւ կամ բարեբար անձի մը նպաստիւք՝ ի լոյս կընծայեմք, բայց դժբաղդաբար յոյսերնիս պարապ ելաւ. . . .։

Ուստի սոյն աշխատութեանս Ցրդ գործին երեք Մասն ալ ահա կը հրատարակենք մեր ծախիւքը գրաշնելով, ոչ թէ մենք մատենագիր երեւնալու, այլ Սրբազան Հարց վկայս թիւնները հաւաքած ըլլալով՝ ի լոյս կընծայեմք, գրեա թէ իրր աղքատիկ լուսամբ մեր տհասուն դատողութեամբը՝ ի սէր ազգիս եւ՝ ի Ս. Եկեղեցւոյ կը նուիրեմք. մանաւանդ որ նոր՝ ի նորոյ հակառակութիւններ տեսնելով պարտաւորեցանք՝ ի լոյս ընծայել. թէպէտ եւ այժմ ժամանակիս ալ չը ներեր (քանզի երկու տարիէ՝ ի վեր իմ նախնի վիճակս կորսնցուցած առաւել եւս կը տառապիմք սոյն վէճերը տեսնելով), բայց գիտցուի որ 1854 թուէն մինչեւ 1856 թուոյն ձեռնարկած եմ հանգուցեալ հոգեւոյս ցանոր Ս. Պատրիարք Հօր յորդորմամբը եւ հարկեցուցիչ հրամանաւն ժամանակը որ Ս. Եկեղեցւոյս վրայ տարամտեան ալիքներ կը տեղար այժմեան պէս, զորս ընթերցողք կրնան իմանալ երբ կարդան ըլլան այսինքն Աթոռ Պետրոսի, Եւրոպա լրագրին եւ մասնաւորապէս Պատուելի Զամուրճեանի եւ այլ անձանց չաղակրատութիւնները, որոնցմով Սրբազան Հայրը կը՝ սադնապէր Բայց սակայն ետքը մէկ երկու Ամիրայէց մրջնորդութեամբը վէճը իբր թէ դադրելով կարեւոր չդատեց տպելու. վասնորոյ այն ժամանակէն՝ ի վեր թագուն մնացած էր։ Ահա անոնց դէմ պատասխան մը՝ ի այս, թէպէտեւ նոյն միջոցին ազգային լրագրք բաւական դէմ գրեցին, մանաւանդ Մասիս լրագրոյ Մեծարգոյ խմբագիրը. եւ այս ա կըսենք չկարծուի որ յիշեալ անձանց դէմ ատելութիւն կամ անձնական վէճ մը ունինք քա՛ւ լիցի. միայն թէ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար քրանչան աշխատութեամբ՝ ի լոյս ընծայեցինք, ինչ որ Հոգին ոսոր՝ պարգեւած է մեզ, քան քարա թագոյց չըլլալով իմ սրբազան պարտաւորութիւնս կատարելու փոյթ տարի այս անձուկ վիճակիս մէջ. յուսալով այն պատգամին որ կրսէ. «Զօրութիւն Աստուծոյ՝ ի տկարութեան ճանաչի»։ Ուստի խնդրելով ընթերցողաց յիշման արժանի առնել զծառայս Աստուծոյ որ եմ։

1870 Հոկտեմբեր 12 Թ. ՄԻՀՐԴԱՏԵԱՆ

՝ի Սամաթիա

1870 դեկտ. 27 ՝ի Սամաթիա

. . . Խմբագիր,

Իմանալով որ մեր աշխատութեան զբաղքերը ձեր ձեռքը չէ հասեր, ահա այժմ զանոնք կատարելագործած ըլլալով՝ երեք մասն ալ կուղարկեմ ձեզ, որպէս զի կարդալով զանոնք՝ ի փառս Աստուծոյ հրատարակէք, եւ հրատարակած ժամանակիդ գոնէ թերթ մ՝ալ մեզ ուղարկէք։ Եւ եթէ ժամանակ չգտնէք կարդալու, ահա համառօտ տեսութիւն մը կընեմք մէջի եղած նիւթերուն վրայօք։

Ա. մասն ազգիս ընթացքին վրայօք համառօտ տեսութիւն մը եւ Հռովմէականաց դէմ զօրաւոր պատասխան մը կը պարունակէ։

Բ. մասին մէջ Քրիստոսի Պետրոս առաքելոյն ըսածներուն բացատրութիւնները կը գտնուի։

Ե.—Գ. մասին մէջ կը գտնուի, թէ Հռովմէական վարդապետները եւ Պ. Զամուրճեանը 20 հատ օրինակ բերած են մեր Սրբազան Հարց գրութիւններէն՝ Պետրոս առաքելոյն եւ Պապին տիեզերականութեան կեղեցւոյ գլուխ ըլլալը հաստատելու համար։ բայց մենք բոլոր ընդհանուր եկեղեցւոյ Ս. Հարց գրութիւններէն 130 էն աւելի օրինակաւ հեքած եմք յիշեալ գրութիւնները, եւ յաւելուածին մէջ ներկայ կղերականաց վրայօք ուշադրութեան արժանի համառօտ տեսութիւն մը բրած եմք, եւ նոյն բերած օրինակներնուն մէջ ալ սխալ գտնուելով՝ զանի եւս ապացուցանելով ուղղած եմք։

Կաղաչեմ որ ա՛ս մտօք բացատրէք խնդիրը եւ քանի մը անգամ ալ հրատարակելու բարեհաճիք իւր գնովը, որ առ՝ի լուսաւորութիւն ազգիս վաճառուելով՝ մենք ալ մեր պարտուց ազատիմք այս դատն վիճակիս մէջ։

Մնամ եւ այլն։

Թ. Միհրդատեան

Ց. Գ.—Ե— այս ալ կիմացնենք որ եթէ դուրսերը այս մասին խառնակ վիճակ մը կայնէ, իրենց առաջնորդին ձեռամբ գրութիւն մը ուղղարկեն՝ ի Պատրիարքարան, որ Սրբազան Պատրիարքին վաւերացմամբը առ մեզ դայ, մենք պատրաստ ենք ձրի պարգեւել առ՝ ի լուսաւորութիւն ազգիս։

ԱԶԴ

ԼՍԱՐԱՆ ՀԱՅԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Վաղ գիշեր ժամ 3 Հայկ. կրօսարանս պիտի բացուի, ուր պիտի առեն նախօսք Մեծ. Յ. Պօնճուքեան էֆէնտի, նաեւ ազգային երգեր, պար եւ գաշնակ տեղի պիտի ունենան,

Նոյնպէս եւ կիրակի գիշեր Մեծ. Տիգրան էֆէնտի Թրնկրրեան մարմնամարզութեան փոքրերը պիտի ներկայացնէ զրօսարանիս մէջ։

Մուտք 3 ղշ. իգական սեռը մուտքէ ազատ է։

Հայկ. ընկ. Տնօրէն Ժողովոյ
1 Յունուար 1871 Ատենադպիր
Սամաթիա Մ. Աւետեան

ԹԱՏՐՈՆ

ԲԱՐԵՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԻՋԱԳԻՒՂ

Դ. ՆԵՐԿԱՅՑԱՑՈՒՄՆ

3 Յունվար 1871 կիրակի գիշեր 'ի ժամ 2½

ԽՈՄՐՈՎ

Ողբերգութիւն 'ի չորս արարս
եւ 'ի մի պատկեր

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թ. ԹԵՐՋԻԵԱՆԻ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

ԻԼԱՆ

Էմլագը վագրֆիլյետէն Զաթալճա գազետը տախիլինտէ քեպին, գօրը վէ Թարլա վէ սէպզէ պաղչէսինին սէքսէն ալթը սէնէսի իլուլը իպթիտասընտան իթիպարէն իւշ սէնէլկի մահալընտա պիլ միւզայիտէ իկիրմի իւշ պին իւզ դշ. պէտէլ իլէ Թալեպի էօհսէսինտէ թէքարրիւր իլէմիշ վէ խաղինէճէ միւզայիտէսի տէրտեսթը իճրա պուլունմուշ օլտուղունտան Թալիպլէրինին միւթ. հիւտլէրիյլէ, պէրապէր Թարիխ իլանտէն նիհայէթ իկիրմի կինէ գատար էվգաֆը վարիտաթ տայիրէսինէ կէմէլէրի խուսուսը իլան օլունուր։

Հանիգէ խանրմըն պա իլամը չէրի, Լէպիպ էֆէնտիյէ տէյնի օլան մէպալեղին Թէսվիյէսի իչին, Սարը եարտա Հիւնքեար սուեու ճիվարընտա միթէսարրըֆ օլտուղու իւշ տէօնիմ պիր գրթա պաղը պունտան մուգատտէմ մէզատէ վերիլէրէք, ալթը պին դշա Թալեպի զուհուր իյլէմիշ օլտուղունտան, վէ զելդատէնին օն պիրինճի կիւնիւ միւզայիտէսի գարարը վերիլէճէկինտէն, վագթի մէզքիւրէ գատար զեեատէյ Թալեպ օլանլարը, ցիվանը ահքեամը առիյէ իճրա ճէմիյէթինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

ԻԼԱՆԱԹ

Ժ. Տ. ՀԱՆՆԷԹՕՆԻՆ

ԻՏԱՐԷՍԻ ԹԱՀԹԸՆՏԱ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ

ՄԱԼԻՈՒԷՏԷ ԵՒՐՊԷԹ

Գուրբ գա Մէնդէլէրի խանը էրբիսա ինա

Լեթէ 16 Նիսանիս մաղազա

Մէզքիւր մաղազատա, Օսմանլը, Ավրաթբրիա, Ռուսիա, Ֆրանսա, Իթալեա, Իզվիչերիա, Իսբանեա, Պուքրէշ, Սագսօնեա, վէ սայիր հիւքիւմէթլէրին իսթիդրաղ պիլէթլէրի վէ հէր նէվի պանդէմիք ալընըպ սաթըլարդան մատտա, հէր պիր իսթիդրաղ ֆայիդէրինին պէտէլի տախի ուֆագ պիր քազանթօ իլէ թէէտիյէ օլունուր։

Մէզքիւր պիլէթլէր, սէնէտէ 3 տէն 6 տէֆա չէքիլիպ, 400,000, 500,000, 600,000, 700,000, 800.000 ֆրանք գազանը,ար, վէ պիր տատմ, 10, 20, 40, 60, 100, 150, 200, 300 վէ 500 ֆրանք էօտէյիպ մէզքիւր պիլէթլէրտէն պիր թանէ սաթըն ալարգա, մէզքիւր մէպլաղլարտան պիրիսինի գազանը։

Թոֆիքլի մալիմաթ ահզ իյլէմէք իսթէյէնլէրին Գալաթատա Գումիսի խանը իրթիսալինտէ վագը Մ. Ճանէթօնուն 16 Նիսանիս մաղազասընա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Ժ. Թ. ՃԱՆԷԹՕ

Բանկալթի Ճատատէսինտէ 103 նիւմէրօ պիր պաղ խանէ եէտի օտա պիր սարնըճ վէ 20 արշըն երիզի վէ իրթիսալինտէ պուլունան պաղալ տիւքքեանը իլի պէրապէր 1200 արշ. ունօլարագ սաթըգ տարը իսթէք իտէնլեր մէզքիւր խանէյէ միւրաճաաթ իտէպիլուրլեր։

Ճէսրի ճէտիտա գարշըսընտա եէնի ճամի հավլուսու տէրունինտէ քիւշատ օլունան եէնի ճատատէտ, 9 նումէրօ իլէ իւզերինէ Մէքթէպի Սէնամ Մամուլթը էհվաբը Թալեգ օլունմուշ տիւքքեանտա մէքթէպի մէզպուր իմարաթընտան օլարագ, հէր նէվի եշեա, միւթէորիլ ֆիեաթլա սաթըլմագտա պուլունտուղու կիպի, աեագլարընտա նասրը վէ սայիսլ օլուպ տա, իզթիրապը օլան զէվաթ իշին, մաթլուպ օլունտուղու սուրէթտէ. թէքմիլ խարճը ֆրանսըզ մալի օլարագ աեագ գապը իմալ օլունտուղու իլան օլունուր։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ

Ա.

ՄԱՐԴԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Ա.—

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՏԵՍԿԱՒ

Իսթանպօլտա Սուլթան համամընտա վագը, վէ 12 նիւմէրօ իլէ միւրագգամ Զարգարգան էֆէնտի թապխանէսինտէ, պու տէֆա, պու իսիմտէ, վէ լիսանը ֆրանսէվիտէն երմէնիճէ յէ, Ս. Ղուկասեան էֆէնտի մարիֆէթիյլէ կիւզէլճէ թերճէմէ իտիլմիշ օլուպ, վէ 38 սահիֆէտէն իպարէթ պուլունտուղու հալտէ, պիր բիսալէճիք թապ իտիլմիշ սիր։

Մէզքիւր բիսալէ օլ գատար օգուն. մաեա վէ միթալատա շաեան տրը քիւ օլ պապտէ պաշգա պիր շէյ սէօյլէմէյիպ, անճագ, ֆէյլէսօֆլուգճա պիլիյիք պիր մէսէլէ հագգրնտա քէսպի մալիւմաթ ի. տինմէք իսթէյէն հէր ատամ հիչ տէյիլ իսէ իքիշէր, իւշէր տէֆա օգուտմըզ վէ ի զէրինէ միթալա իյլէմէլի տիր։

Մէզքիւր բիսալէ 60 ար փարաեա սաթըլմագտա տրը։

***

Զարգարեան թապխանէ մէզքիւր բիսալէնին թապ ու թէմսիլիյլէ, միւլթէ պիր խըտմէթ իթիտիկի կիպի, պիր եէնի ֆէրականըյա տիւյիք պիր խըտմէթ իտէճէք տիր. շէօյլէ քի, մէզքիւր քերական հէմ բէք գըսսա սուրէթտէ թէրթիպ իտիլմիշ, հէմ պաղը եէնի թէտ. պիրլէր իսթիմալ օլունմուշ, վէ հէմտէ հէր եէրտէ, եանի կէրէք Իսթանպօլտա, վէ կէրէք Վանտա վէ Պաղտատտա տա. խի, եալընրդ 10 ար փարաեա սաթըլա. ճագ տրը. վէ մէքթէպլէր իչէն, վէ եիզերճէ ալընեղընտա ըսգանիօ տախի ի. տիլէճէք տիր։

ԱՐԱՄԵԱՆ

ՄԵԾ ՕՐՈՑՈՑ

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ

1871

Արամեան էֆէնտի թապխանէսինտէ կիւզէճէ, վէ էնվայի ֆայիտալի մալիմաթլար միւնասերիճ պուլունտուղու հալտէ թապ իտիլմիշ օլան մէզքիւր օրացոյցլարըն պիւյիւքլէրի 2շէր դրշ, վէ քիչիւքլէրի 30շէր փարաեա քիթապճըլարտա սաթըլմագաա տրը։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՑՂԱՑՈՑ ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՕՆ ԱՌԱՋԻՆ

Շահնազարեան վարժարանտա թապ իտիլմիշ օլան իլպու ֆայիտալի բիսալեճիք, 30շէր փարաեա սաթըլմագտա տրը։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՆՆ ԱՐՇՐՈՒԵԱՑ

Պու գրարտա Թարիխ, տէօրթ եիզ սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ, վէ ճիտլենմիշ օլտուղու հալտէ, պիր վագրթ 60, վէ պաստէհու 20շէր դուրուշա սաթըլմագտա տրը։

Թիւրքիոյ իքէն, շեմսի Գաֆֆաֆեան պիրատէրլէր տիւքքեանընտա, եալընրդ 10 ր գչա սաթըլմագտա տրը քի, պաղտատի տրրմա պահասը տիմէք տիր։

ՄԵՐՏԵԼԻՔ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի դէտ Նուխէրեան դպրոցոյ

Պու եէնի շեգան քերականու թիւնը հէր նէ գատար պասմասը թէմիզ տէյի իսէտ, գրարտա աշխարհաբառ վէ թիւրքճէ լեսան իւզրէ եաբըլմըշ օլուպ, վէ գաբագ իլէ տախի պաղլանմըշ օլտուղու հալտէ, Իսթանպօլտա Սագա եօգուշունտա վագը Գաֆֆաֆեան պիրատէրլէր տիւքքեանընտա եալընրդ 2 շէր դուրուշա սաթըլմագտա օլտուղունտան ֆագրը մէքթէպլէր, վէ թաշրալար իչին չօգ իշէ եարաեաճաղընտա շիւրհէ եօգ տուր։

ՐՈՒՉՆԱՄԷ

ԵԱՆԻ

1871

ՍԷՆԷՑԷ ՄԱԽՍՈՒՍ

ՕՐԱՑՈՅՑ

Վ Է

ԳԱԶԱՄԻԱ

Արամեան թապխանէսինտէ թապ իտիլմիշ օլան պու հէմ Օրացոյց վէ հէմ տէ Գազամիա Իսթանպօլտա Սագա եօգուշունտավագը Գաֆֆաֆեան պիրատէրլէր տիւքքեանընտա 100 էր փարաեա սաթըլմագտա տրը։

Թիւթիւն ախզ ու իթտասը իլէ մէէլուֆ, վէ տիւքքեանընտա պուլունան թիւթիւնինին նէֆիս վէ լեթաֆէթի մէշհուր օլան, Օհան Յակոբեան աղանքն, պէ յօղլանտա Նաուտ թէաթրօսունուն իթթիսալինտէ, սէքիզ սէնէ ապտամքիւշատ իթմիշ օլտուղու թիւթիւնճիտիւքքեանը, հարիքի քէպիրտէ եանմըշ օլտուղունտան, էլեէվմ Ղալաթատա խաւեար խանը իթթիսալինտէ վագը 34 նումէրօյու մաղազա աչտրդը, վէ տիւքքեանը մէզքիւր միւշթերիլէրինին մալումի օլտուղու իւզրէ, քէնտիսի պէհէր սէնէ եէնիճէյէ կիտերէք, պիրինճի տերէճէտէ գօգուլու տուխան մուպայաճէլպ վէ տիւրլիւ տիւրլիւ չիղարտէր իմալ պիրլէ, ֆայտա միւթէֆավէթէ իլէ սաթըլմագտա վէ միւշթերիլէրին մէհունիյէթի թահսիլ օլունմագտա պուլունտուղունտան, բազդէթ իտէնլերին մաղազայը մէզքիւրէ ալգմէթլերինի միւմիյէյհ իլան իտէր։

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Յօրինեալ

Ց. Մ. Վ. Գարագաշեանէ

Գարագաշեան էֆէնտիին իշղրդ տա. հա զեեատէ միքէմէլ քերականու թիւնու տախի, քեգալը Արամեան թապխանէսինտէ թապ իտիլէլիք, իքիշէր ֆիրանգա սաթըլմագտա տրը։

Շու լիսանըմզդ սաբֆինին կիւնտէն կիւնէ իքմալէ իրտիրիլեպ, վէ թահսիլ սու հաուլէթինէ սայ իտիլմէսի իշին իզհարը թէշէքքիւր իտէրիպ։

Թիւրքճէ քիթապէթտէ մէհարէթի օլան Սարաճեան Թորոս վէ ըլֆիգլէրի էֆէնտիլը, Պաղչէ գարուսունտա Շէյխիւլիսլամ խանընտա 3 նիւմէրօլու օտատա իգամէթ իթմէքտէ օլտուգլարընտան, գանուննամէյի թիճարէթին պէնտլէրինէ թէվֆիգան, իսթիտա, վէ բրօթէսթօ, վէ բաբօրթօ, վէ լայիհա, վէ մուհասէպէ կիպի իշլէրինի եազարըմագ, վէ Ֆրանսըզճատան թիւրքճէյէ թէրճիւմէ իթթիրմէք, վէ էլսինէյի մէզքիւրէտէն տէրս ալմագ իսթէյէնլէրին, օտայի մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլերին, վէ տիպլօմարը մէշհուր ավագ ատիլար տախի ալ. ունմագտա օլտուղու իլան օլունուր։

Իսթանպօլտա Սէնէ համտէ բօրիսէյէ մէքթէ Գալաթատա Մօրէն դուբէ եազ հալէնի Մօրէնա պալըգընդան ասըլ վէ սէչկին գարա ճիեէրլէրինտէն խիլասա իտիլմիշ հէր նէվի խալիս պալըգ եազը, կէրէք օգիա վէ կէրէք շեշէ իլէ օլտուղու հալտէ էհվէն ֆիեաթլէ սաթըլմագտա տրը։ Կէրէք մաճուն իշինտէ գարըշտըրըլմըշ վէ կէրէք գարսիւլ իշինտէ պալըգ եազը տախի սաթըլըր։ պունլար Քրիսթիանիա, Լոնտրա վէ Բարիսին պիրինճի ֆապրիգալարընն մալի տիր։

Խրիսթիեան մէքթէպլէրինտէ օգունսագտա պուլունան Նիւզհէթիւլ Միւնասաթ վէ Զիւպտէթիւլ Միւնշասաթ նամ ինշալարընն միւէլլիֆի խաճէ Ռիֆաթ էֆէնտի, Օսմանլըճա սիւլիւս, վէ նէսխ, վէ բիզգա եազըլարընտա ուսթատ օլտուղունտան, պիւյիւք մէքթէպլէր իչին, եազը խաճէսի իսթէք օլունուրսա, էհվէն պիր մատշլա, հաֆիթատա պիր եա իքի տէֆա, էֆէնտիյի միւմայիլէյհ տէվամ իտէճէկինի իլան իտէր։

Ալբոմ դրամ—16,600 ֆրանք դրամագլուխ
ԳԻՆԱ ԼԱՌՕՇ
Գրվելը վերջին վերանայուն տեսքի
ԷՐԷԳԼԻ
Թարգմանը վերանայուն—ԷՐԷՆԼԻ ՀԻՆԳՆԱԿԱՆ
Էրզրում
Մեզքիւր Հոգեր, գան էքսիլմէսինէ, միաէ խաաթալըզնա, սինտիրմէմէքլիյէ (անմար սոզութիւն) գարշը պիրէպիր իլաճ տրը
Հոգ ԳԻՆԱ ԼԱՌՕՇ ՅԷԼ ԷՐԼԻ
Մեզքիւր հոգեր, էտ զայէֆլիլինտէ չէնտրէ
ԷԼԷՔՏՐԻԿ ԿԵՐԿԵՐԷ
Բարիս, Ն. 13, Տրուսօ սոգաղ։ Մեզքիւր իքսիր, Գալաթատա եիւքսէք գալտրրըմտա Մ. Վէլիչ վէ գում. էճզալխանէսինտէ վէ սայիր քեաֆֆէյի էճզալխանէլերտէ սաթըլըր։

ՁԻՒՐԻՒՔ ՏԻՇԼԷՐ

Տիշ չէքմէք պարպարճա պիր ամէլիեաթ տրը, չիւնքի պու. կիւնքի կիւն, չիւրիւք տիր տէյերէք չըղարըլան քեաֆֆէյի տիշլէր տիւզելիպ գուլանըլապիլիր։

Զիւրիւք պիր տիշի իլը էվվել սաղլթմալը վէ պատէհու տէյել քի տիշլէրի տիեահլաթտարրպ չիւրիւթտիրէն ալեաթլար իլա ալթուն եախսատ բըլաթին իէ տօլտուրմալը տրը։

Պիր տիշ էյի տօլմուշ օլտուգտա, էօմրիւնիւն սոնունա գատար գուլանըլապիլիր էկէր պաղէն տիշ պօշալը իսէ, սէպէպիշիտ տօլտուրան տիշճինին ճէհաբէթ վէ չօյի փազլըղը տրը։

Իքի սէնէտէն պէրու Իսթանպօլտա տիշ ճիլիք սանաթընը իճրա իթմէքտէ օլան տօքթոր Տօրինիի, 20 սէնէ Բարիստէ բըրաթիգա իթմիշ տիր։ Իսթանպօլտա մէրդում տօքթորան մատտա տիրլօմասը պուլունան տիշճի եօգ տուր։ Յօքթոր Տօրինիիէր կիւն ատֆրանկա տատթ օն պիրատէն պէշէ գատար Պեյօղլուտա Ամալը-Մէճիտիյէ սոգաղընտա վագը 15 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ խանէտէ պուլունուպ, կէլէն միւշթերիլերի գազանը իտէր։

Օն սէքիզ սէնէ Բարիստէ տիշճիլիք սանաթընը իճրա իթմիշ օլտուղու հալտէ, գու կիւնլէրտէ Տէրատատէթ կէլմիշ օլան տօքթոր Տօրինիինին պիրատէրի տախի, էր կիւն ալաֆրանկա տատթ 8 տէն 3 է գատար Իսթանպօլտա Քէօրրիւ պաղընտա Իէթիսասըն գարշըսընտա պիր մաղազատա պուլունուպ կէլէն միւշթերիլերի գազանը իտէր։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ՀԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԻՎԱՆԻ ՀԷՐԱՅՑԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՈ